

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาการจัดการความรู้ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร ในสำนักงานเขตภาษีเจริญ ตามทัศนะของครู ผู้วิจัยใช้ระเบียบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอน ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในสำนักงานเขตภาษีเจริญ จำนวน 13 แห่ง จำนวน 475 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Simple Size) โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 43) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 212 คน ค่าความเชื่อมั่น 95% และมีการคิดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างของแต่ละโรงเรียน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ที่	โรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	วัดนิมมานรดี	120	52
2	วัดจันทร์ประดิษฐาราม	95	45
3	วัดช่างแก้ว(จิบ ปานฆ่า)	67	26
4	วัดชัยนิมพลี	29	14
5	วัดโคนอน	16	8
6	วัดมะพร้าวเตี้ย	27	12
7	วัดโตนด	12	8
8	วัดตะล่อม	13	7
9	วัดกำแพง	19	8
10	วัดทองศาลางาม	25	10
11	วัดวิจิตรการนิมิตร	23	7
12	วัดประดู่(พ่วงอุทิศ)	15	8
13	บางจาก	14	7
	รวม	475	212

ที่มา : สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2552

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถามซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ลักษณะเครื่องมือ

แบบสอบถามเพื่อสอบถามถึงความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับกระบวนการจัดการความรู้ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ มีลักษณะเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยปรับปรุงมาจากแบบสอบถามของ จิราพร ชายสวัสดิ์ (2550) โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้ใน แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ข้อคำถาม 3 ด้าน คือ เพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นหรือทัศนคติของครูเกี่ยวกับระดับการจัดการความรู้ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ในสำนักงานเขตภาษีเจริญ ในด้านกระบวนการดำเนินการจัดการความรู้ 7 ด้าน คือ การค้นหาความรู้ การสร้างและการแสวงหาความรู้ การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ การประมวลและกลั่นกรองความรู้ การเข้าถึงความรู้ การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ และการเรียนรู้ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยมีความหมายของแต่ละระดับ ดังนี้กำหนด

ระดับ 5	หมายถึง	มีการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการความรู้มากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	มีการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการความรู้มาก
ระดับ 3	หมายถึง	มีการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการความรู้ปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	มีการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการความรู้น้อย
ระดับ 1	หมายถึง	มีการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการความรู้น้อยที่สุด

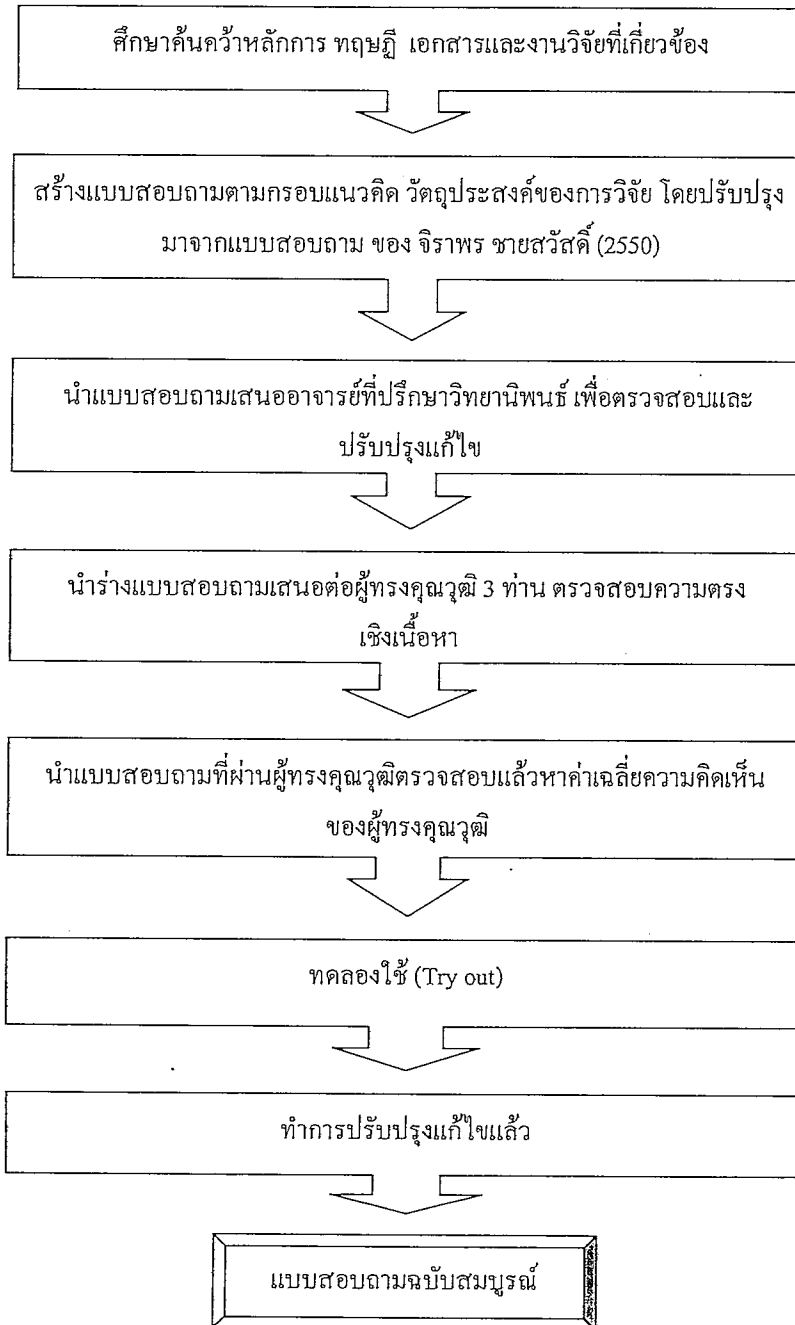
การสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้
2. สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิด วัตถุประสงค์ของการวิจัยและกระบวนการจัดการความรู้ (จิราพร ชายสวัสดิ์, 2550, หน้า 83-87)
3. ผู้วิจัยนำร่างแบบสอบถามเสนออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข
4. นำแบบสอบถามปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ (Expert) จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบเนื้อหาเพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์และปรับปรุงแก้ไขความถูกต้องของภาษา
5. นำแบบสอบถามที่ผ่านผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแล้วหาค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ จากสูตรดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 0.05 ขึ้นไป ซึ่งค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence : IOC) ที่คำนวณได้มีค่าระหว่าง 0.60 – 1.00 จากนั้นนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ
6. นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ไปทดลองใช้ (Try out) กับครูผู้สอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความเป็นปรนัยของข้อคำถามในแบบสอบถาม และเพื่อ

หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.98

7. นำแบบสอบถามที่ทำการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ขอรับความเห็นชอบจากคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือการวิจัยเขียนเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

ภาพที่ 3.1 แสดงขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการขั้นตอนดังนี้

1. ขอนหนังสืออนุญาตเก็บข้อมูลจาก โครงการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ถึงผู้อำนวยการเขตภาษีเจริญเพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือเก็บรวบรวมข้อมูลจาก โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในสำนักงานเขตภาษีเจริญ
2. ขอนหนังสือจากสำนักงานเขตภาษีเจริญ เพื่อขอความร่วมมือไปยังสถานศึกษาสังกัด กรุงเทพมหานคร ในสำนักงานเขตภาษีเจริญจำนวน 13 โรงเรียน เพื่อขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามส่งให้กับ โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 212 ชุด โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย
4. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามได้ทั้งหมด 203 ชุด คิดเป็น 95.75% พร้อมตรวจสอบความถูกต้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการทำวิจัยในครั้งนี้ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพการตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ
2. ทำการประมวลผลข้อมูลตอนที่ 2 โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยเกณฑ์การตัดสินใจประเมิน พิจารณาจากค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 68)

คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00	หมายถึง	มีการปฏิบัติการจัดการความรู้ในระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.50-4.49	หมายถึง	มีการปฏิบัติการจัดการความรู้ในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.50-3.49	หมายถึง	มีการปฏิบัติการจัดการความรู้ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.50-2.49	หมายถึง	มีการปฏิบัติการจัดการความรู้ในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.49	หมายถึง	มีการปฏิบัติการจัดการความรู้ในระดับน้อยที่สุด

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นครู เกี่ยวกับการจัดการความรู้ของโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในสำนักงานเขตภาษีเจริญ จำแนกตามเพศ และวุฒิการศึกษา วิเคราะห์โดยใช้สถิติที (t-test) แบบ Independent

4. การเปรียบเทียบความคิดเห็นครู เกี่ยวกับการจัดการความรู้ของโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในสำนักงานเขตภาษีเจริญ จำแนกตามประสบการณ์ในการ ปฏิบัติงาน วิเคราะห์โดยใช้สถิติเอฟ (F-test) โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Anova) และเมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (Scheffé)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ความถี่ (Frequency)

1.2 ค่าร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 101)

$$p = \frac{f}{n} \times 100$$

เมื่อ p แทน ค่าร้อยละ

f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นค่าร้อยละ

n แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

1.3 ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 102)

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{n}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum fx$ แทน ผลรวมของความถี่คูณค่าคะแนน

$n\sum$ แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

1.4 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยใช้สูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า

103)

$$SD = \sqrt{\frac{n\sum fx^2 - (\sum fx)^2}{n(n-1)}}$$

- เมื่อ SD แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- $\sum fx^2$ แทน ผลรวมของความถี่คูณค่าคะแนนยกกำลังสอง
- $(\sum fx)^2$ แทน ผลรวมของความถี่คูณค่าคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
- f แทน ความถี่
- n แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (α - Coefficient) และหาค่า IOC

2.1 หาค่าความเที่ยงตรงของเครื่องมือ โดยใช้สูตร ดังนี้ (วาโร เฟ็งสวัสดิ์, 2551, หน้า 245)

$$IOC = \frac{\sum X}{n}$$

- เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับ
วัตถุประสงค์
- $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ
- n แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรของครอนบาค ดังนี้ (วาโร เฟ็งสวัสดิ์, 2551, หน้า 260)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{\sum S_i^2} \right]$$

เมื่อ	k	แทน	จำนวนข้อ หรือความยาวของแบบสอบถาม
	S_i^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนข้อที่ 1
	S_i^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนรวม

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบค่าสมมติฐาน ได้แก่

3.1 การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ใช้ t - test แบบ Independent โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 112)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left[\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right]}} \quad df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน (t-test)
	$\bar{X}_1$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	$\bar{X}_2$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
	S_1^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	S_2^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มตัวอย่างที่ 2
	n_1	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	n_2	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างที่ 2

3.2 การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม ใช้ F - test โดยใช้ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Anova) และเมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจะมีการทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffé) โดยใช้สูตร Anova ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 116)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ	F	แทน	อัตราส่วนความแปรปรวนทางเดียว
	MS_b	แทน	Mean Square between Groups
	MS_w	แทน	Mean Square within Groups